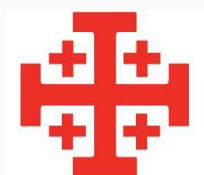

[View this email in your browser](#)

Nieuwsbrief
Stichting Steun Heilig Land
nummer 150, uitgave juni 2026

In deze Nieuwsbrief:

- Redactioneel (Theo Brinkel)
  - Projecten (Danielle Landes-Campen)
  - Column (Frank van den Heuvel)
  - Comité van aanbeveling
  - Colofon
  - Disclaimer
-

Paus Leo XIV gaat voor in de kathedraal van O.L. Vrouwe van Almudena.

Bron: Simone Risoluti - Vatican Media via Vatican Pool/Getty Images.

Lees [hier](#) het artikel.

Verdeelheid is een keuze

Verdeeldheid, argwaan en vervreemding lijken de verhoudingen in de wereld te beheersen. Hoe sterk geldt dat niet in het Heilig Land en de hele regio van het Midden Oosten. Het geldt ook voor Europa en voor Nederland. Verdeeldheid is geen automatisme of een natuurwet van internationale verhoudingen waaraan niet te ontkomen valt. Verdeeldheid is een bewuste politiek: van grote leiders in de wereld en van kleine leidertjes in Nederland. Verdeeldheid is bewuste politiek. Verdeeldheid is een keuze. Een andere keuze is ook mogelijk.

De Paus was kortgeleden in Madrid. Hij ging voor in gebed in de kathedraal van O.L. Vrouw van Almudena. Daar is een Mariabeeld dat lang achter een muur was ingemetseld. Tot de muur instortte en het beeld tot ieders verassing volledig in takt tevoorschijn kwam. Dat was een teken, zei de Paus, omdat het de weg wijst die Jezus ons – via zijn Moeder, uitnodigt te volgen. “Eerst veroorzaakt de instorting van een muur een hoop lawaai en chaos en wanorde. Maar zij opent ook ruimtes, herstelt mogelijkheden en bevordert vernieuwing. In onze huidige samenlevingen zijn er nog steeds veel muren die niet beschermen, maar juist verdelen, scheiden en isoleren. Soms geven we de voorkeur aan het comfort van het simpelweg stutten ervan en, vaker nog, negeren we ze gewoon, omdat we vrezen dat het afbreken ervan zal betekenen dat we situaties onder ogen moeten zien die we liever vermijden.” Maar Maria van

Almudena zegt, aldus de Paus, iets anders. “Om iets nieuws, moois en blijvends op te bouwen, moeten we bereid zijn muren af te breken.”

Als verdeeldheid een keuze is, moet het ook mogelijk zijn te kiezen voor broederschap.

Theo Brinkel

Christelijke gemeenschappen in het Heilig Land

Het Heilig Land vormt al decennialang het toneel van een diepgeworteld en structureel conflict, waarin historische claims, religieuze betekenis, territoriale controle en politieke zelfbeschikking nauw met elkaar verweven zijn. De kern van de huidige spanningen ligt in het Israëliësch-Palestijnse conflict, dat zich voornamelijk manifesteert in de Gazastrook, de Westelijke Jordaanoever en Jeruzalem. Sinds de grootschalige escalatie in oktober 2023 heeft het geweld een intensiteit bereikt die ernstige gevolgen heeft voor de regionale stabiliteit en de bescherming van burgerbevolkingen.

In de Gazastrook is sprake van een uitzonderlijk ernstige humanitaire crisis. Door voortdurende militaire operaties, langdurige blokkades en de vernietiging van civiele infrastructuur is het functioneren van elementaire voorzieningen grotendeels ingestort. Grote delen van de bevolking zijn intern ontheemd en kampen met structurele tekorten aan voedsel, schoon drinkwater, elektriciteit en medische zorg. Internationale hulporganisaties wijzen erop dat de toegang tot humanitaire hulp sterk wordt belemmerd, wat het verlenen van levensreddende ondersteuning ernstig beperkt. [\[noot 1\]](#)

Ook op de Westelijke Jordaanoever is sprake van een verslechterende veiligheidssituatie. Israëliësch militaire operaties, geweld door kolonisten en de voortdurende uitbreiding van nederzettingen leiden tot toenemende arrestaties, huisvernietigingen en gedwongen verplaatsing van Palestijnse burgers. Volgens rapporten van de Verenigde Naties ondermijnt dit niet alleen het dagelijks leven van de bevolking, maar ook de bestuurlijke en economische draagkracht van de Palestijnse Autoriteit. [\[noot 2\]](#)

Binnen deze bredere context bevinden de christelijke gemeenschappen in het Heilig Land zich in een bijzonder kwetsbare positie. Christenen vormen een kleine minderheid binnen de Palestijnse bevolking, met concentraties in onder meer Bethlehem, Oost-Jeruzalem en Gaza. Door het aanhoudende geweld, beperkte bewegingsvrijheid en de instorting van sectoren zoals het religieus toerisme worden zij economisch en sociaal zwaar getroffen. In Gaza zoeken vrijwel alle overgebleven christenen bescherming in kerkelijke instellingen, waar zij afhankelijk zijn van noodhulp en internationale steun. [\[noot 3\]](#)

Tegelijkertijd leidt de combinatie van onzekerheid, armoede en gebrek aan toekomstperspectief tot toenemende emigratie, wat resulteert in een structurele afname van de historische christelijke aanwezigheid in het gebied. [\[noot 4\]](#)

Jeruzalem blijft een centraal en symbolisch gevoelig element binnen het conflict. De internationale controverse rond Oost-Jeruzalem, gecombineerd met beperkingen op toegang tot heilige plaatsen, heeft directe gevolgen voor christelijke instellingen en pelgrimage, die van oudsher een belangrijke sociale en economische rol vervullen in de stad.

Op internationaal niveau groeit de diplomatieke druk om te komen tot een duurzaam staakt-het-vuren en een politieke oplossing gebaseerd op internationaal recht. Hoewel verschillende staten hun steun hebben uitgesproken voor een tweestatenoplossing, blijven concrete onderhandelingen fragmentarisch en politiek beladen. [\[noot 5\]](#)

Helaas zijn de onderdelen van dit conflict voor de meeste van ons niet onbekend. De situatie herhaalt zich en langzaam verslechtert de situatie van velen. Het Heilig Land wordt gekenmerkt door structureel geweld, ernstige mensenrechtenschendingen en een toenemende kwetsbaarheid van religieuze minderheden, waaronder christenen. Zonder duurzame politieke hervormingen en effectieve internationale betrokkenheid blijft het vooruitzicht op langdurige stabiliteit beperkt.

Ouderenzorg door de Antonian Charitable Society

Nieuwe projecten:

Ondersteuning van verpleegkundigen ouderenzorg en aanschaf van medicijnen en medische benodigdheden voor ouderen. De begunstigde instelling is de Antonian Charitable Society, Bethlehem. Begroot: € 10.000,00. Een project van de Pontifical Mission, het Pauselijk Agentschap voor Noodhulp en Ontwikkeling in het Midden-Oosten.

Inkoop van voedingsmiddelen, medicijnen en hygiënekits. De begunstigde instelling is de St. Nicholas Home Charitable Society for the Elderly, Beit Jala. Begroot: € 10.000,00. Een project van de Pontifical Mission, het Pauselijk Agentschap voor Noodhulp en Ontwikkeling in het Midden-Oosten.

Zonne-energie installatie. De begunstigde instelling is de St. Joseph Girls School. Begroot: € 15.900,00. Een project van de Pontifical Mission, het Pauselijk Agentschap voor Noodhulp en Ontwikkeling in het Midden-Oosten.

Renovatie van de afdeling prothesen en orthesen in het Our Lady of Peace Center in Amman. Begroot: \$ 84.360.

Christian Youth and Women Empowerment, Entrepreneurship and Employment in Palestine. Een project van het Latijns Patriarchaat in Jerusalem. Begroot: € 75.000.

Danielle Landes-Campen
Lid commissie Caritas

Encycliek Magnifica Humanitas ook relevant voor Heilig Land

We konden er niet omheen: de eerste encycliek van Paus Leo XIV. *Magnifica Humanitas*, een lofzang op de mensheid, op de mensen, op ons allemaal. We wisten dat Paus Leo XIV de lijn van het katholiek denken, en doen, wilde voortzetten. Het katholiek sociaal denken, dat zich vanaf de tweede helft 19e eeuw ontwikkelde, geeft antwoorden op veel vragen die nu spelen. De aanjager in die begintijd was Paus Leo XIII. Nu deze lijn via Paus Leo XIV wordt voortgezet is dat winst voor mensen en samenleving.

In *Magnifica Humanitas* zitten eigenlijk geen grote verrassingen. Ik noem vier punten kort.

Allereerst grijpt de Paus terug op de eerste encycliek *Rerum Novarum* (Over Nieuwe Zaken) van Paus Leo XIII. In dit schrijven zette Leo XIII zich af tegen de uitwassen van de 'moderne ontwikkelingen'. Overigens wees hij de industrialisatie en de private onderneming niet af, maar hij bepleitte een derde, warmere, weg. In die tijd ontstonden ook de coöperaties in de agrarische en financiële wereld en de vakbonden onder de arbeiders. Zo werd *Rerum Novarum* praktisch toegepast tot welzijn van velen. Nu zijn er weer allerlei 'nieuwe ontwikkelingen'.

Ten tweede het fenomeen Kunstmatige Intelligentie (Artificial Intelligence, AI). Het overspoelt bedrijfsleven, samenleving en mensen. Is het goed, gevaarlijk of een hype? Of een mix. De Paus wijst ook deze ontwikkeling, evenals als zijn voorganger 135 jaar geleden, niet af. Integendeel. Als mensen kunnen, moeten en mogen we trots zijn op hetgeen we uitvinden, produceren en toepassen. Tot welzijn van velen. Maar, net als in

---

de negentiende eeuw, moeten we de mensen, de menselijke waardigheid en veel andere zaken die ons dierbaar zijn niet uit het oog verliezen. De machine moet niet de mens overnemen.

En dan komen we bij het derde punt, het personalisme, een belangrijk element binnen het katholiek sociaal denken. Dit personalisme kwam begin twintigste eeuw op in kringen van Franse denkers, onder wie Jacques Maritain. Het stelt de mens centraal; niet primair als individu, maar als onderdeel van de samenleving. In diezelfde tijd komen andere filosofen, kerkelijke leiders en politici met vergelijkbare denklijnen. Na de heftiek van Franse Revolutie, oorlogen en opkomst van de industrie, was de samenleving zoekende, zoals hierboven aangegeven. Zoekend naar de balans voor mensen. De mens is, in interactie met anderen, een zelfstandig wezen dat niet geïnstrumentaliseerd moet worden in fabrieken of, later, door fascistische leiders in legers en andere uitvoeringsorganisaties. En zo heeft het personalisme zich steeds weten te ontwikkelen: een alternatief voor collectivistische stromingen als communisme en fascisme en onderscheidend ten opzichte van het individualisme. Binnen het individualisme wordt de enkele mens, geïsoleerd van de samenleving, verheven.

Personalisme is anders. Zoals deze Franse denkers wilden laten zien dat de Franse Revolutie meer heeft voortgebracht dan vrijheid en gelijkheid: namelijk ook broederschap; interactie tussen mensen. Het personalisme haakt aan bij de wijze waarop de samenleving, in lijn met het subsidiariteitsbeginsel, kan worden ingericht: van onderop. Personalisme betekent ook dat, uiteindelijk, moreel handelen door mensen boven de wet staat.

Wat kan personalisme ons leren voor vandaag? Dat mensen meer zijn dan radertjes in een uitvoeringssysteem van overheid of onderneming. Het personalisme toont aan dat mensen meer zijn dan consument, werknemer, belastingbetaler, BSN-registratie. Hiermee is personalisme ook een perfect antwoord op individualisme. Ieder mens is uniek.

Pluriformiteit is het vierde punt; dichtbij en ver weg. In mijn woonplaats Den Haag probeert onze kerk, proberen de gezamenlijke kerken, hierop in te spelen. Je kunt ieder weekend naar een mis, die Nederlandstalig is. Natuurlijk. Maar ook hebben we missen voor Engelstaligen, Afrikaans Engels, Pools, Portugees, Spaans en Italiaans. En altijd ook de Gregoriaanse mis natuurlijk. Pluriformiteit, maar toch eenheid. Babel is ver weg.

En als we het hebben over unieke personen, pluriformiteit en katholiek sociaal denken, dan gaan onze gedachten ook uit naar het Heilig Land, de Palestijnse christenen, het Midden-Oosten. Dit gebied is bij uitstek pluriform. Alle religies zijn er, en zeker ook het christendom. En dan is het pijnlijke dat deze pluriformiteit in deze regio niet gezien en zeker niet verdedigd wordt; integendeel. Het unieke van mensen wordt niet meer

---

geaccepteerd, wordt neergeslagen. Er is strijd, oorlog en, pijnlijk in het licht van 'nieuwe zaken', de kunstmatige intelligentie krijgt door deze en andere oorlogen een groeispuur. Vanaf een beeldscherm kunnen mensen elkaar doden. Dat is dehumanisering op de meest vreselijke wijze. Van Iran tot Libanon tot Gaza. Terwijl mensen zo mooi en uniek zijn en de mensheid zo fantastisch; *magnifica*, zou Paus Leo zeggen.

Frank van den Heuvel

Comité van aanbeveling

- Mgr. S. Sayegh, Amman, Jordanië
- Mgr. Drs. A. Hurkmans, 's-Hertogenbosch

Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave van Stichting Steun Heilig en wordt verspreid om voorlichting te geven over de situatie van met name Christenen in het Heilig Land en om gelden in te zamelen voor hulp aan projecten op het gebied van scholing, vorming, huisvesting en gezondheid in het Heilig Land.

Website: www.heilig-land.nl.

Opzegging of wijziging van mailadres aan: info@heilig-land.nl

Giften

Giften zijn van harte welkom op rekeningnummer: NL64 INGB 0005111738 ten name van Stichting Steun Heilig Land. Donaties kunnen ook veilig en snel via onderstaande QR-code worden gedaan. De stichting is door de belastingdienst erkend als ANBI en ingeschreven in de KvK Hilversum nr. 41193470.

Redactie

Theo Brinkel

Matthijs Boeser

Frank van den Heuvel

Disclaimer

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautoriseerd bestand of openbaar gemaakt, tenzij met bronvermelding of voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Zoveel mogelijk is geprobeerd eventuele rechthebbenden van beeld en tekst te achterhalen. Degenen die desondanks menen rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog wenden tot de uitgever, via: info@heilig-land.nl.

Copyright © *Stichting Steun Heilig Land

Alle rechten voorbehouden

Ons mailadres is:

info@heilig-land.nl

Niets uit deze uitgave mag zonder toestemming worden verspreid onder externen.
